

Ár breytinga og áskorana

LEIÐARI

Ágætu mjólkurframleiðendur og samstarfsfólk.

Oft er það svo að við reynum að geta okkur til um ókomna tíð með því að líta fram á veginn og meta þær vörður sem fram undan eru. En einnig er nauðsynlegt að staldra við, kasta mæðinni, líta til baka yfir farinn veg og setja hann í samanburð við þann hluta ferðar sem ólokin er. Slík hugsun kom upp í huga minn þegar fyrirverandi forstjóri Mjólkursamsölunnar, Guðlaugur Björgvinsson féll frá 4. maí sl. Ferðin hans hjá Mjólkursamsölnni í Reykjavík var löng og farsæl. Hann byggði upp framsækið og metnaðarfullt fyrirtæki sem er mikilvægur og sterkur hlekkur í þeirri keðju fyrirtækja sem áður voru og mynda nú Mjólkursamsölnuna í dag.

Áður en ferðinni er haldið áfram er hyggilegt að líta á ferðakortið, taka áttirnar og marka næsta áfangastað. Mjólkursamsalan í dag er fyrirtækið sem - eins og fyrr segir - var myndað úr fleiri rótgrónum fyrirtækjum, en ferðalag hennar hófst 1. janúar 2007. Ferðin hefur um margt verið viðburðarík og krefjandi en á leiðinni mættum við m.a. efnahagshruni samfélagsins og nú síðast heimsfaraldri hættulegrar farsóttar. En ekki má leggja árar í bát og gefast upp. Það birtir alltaf upp um síðir. Ferðalagið hefur einnig átt sínar skemmtilegu og jákvæðu hliðar þar sem miklum árangri hefur verið náð á mörgum sviðum starfseminnar og má þar nefna að innlandsmarkaður mjólkur hefur vaxið umtalsvert á tímabilinu. Innviðir starfsstöðva Mjólkursamsölunnar hafa verið endurnýjaðir að miklum hluta. Erlend starfsemi,

sem byggir á hinu glæsilega vörumerki ÍSEY sem þekkt er orðið víða um heim, hefur verið aðskilin grunnstarfsemi Mjólkursamsölunnar innanlands.

En á ferðinni frá stofnun Mjólkursamsölunnar þyngdist fjárhagur félagsins töluvert og verður að segja að þróun og staða í rekstri og efnahag var orðin varhugaverð. Núverandi stjórn Mjólkursamsölunnar markaði af festu næsta áfangastað sem skyldi vera að stuðla að viðsnúningi í rekstri og koma efnahag félagsins á traustari grunn. Allt virðist benda til þess að verið sé að komast á þann áfangastað ferðar. En betur má ef duga skal og viðfangefnin verða mörg og ströng á komandi árum. Næstu áfangastaðir eru annars vegar að tryggja að þeim árangri, sem náðst hefur, verði við haldið og hann styrktur enn frekar. Þar á eftir þarf að hyggja að fjárhagslegri endurskipulagningu Mjólkursamsölunnar og undirbúa hana til þess að takast á við stærri verkefni í uppbyggingu á aðstöðu starfseminnar og fjárfestingu í stærri verkefnum tækja og vélbúnaðar.

Sumarið er að koma í allri sinni mynd og við skulum líta björtum augum fram á veginn. Vinna að fyrrnefndum verkefnum, huga vel að fyrirtækinu sem okkur er treyst fyrir og gæta með því hagsmuna allra sem að því standa – og þar með okkar líka sem eigum þar vinnustað.

Með sumarkveðju,

Pálmi Vilhjálmsson,
forstjóri Mjólkursamsölunnar ehf.

Ný eldgosaútgáfa af KEA skyr vekur athygli!

Nýjasta skyrið á íslenskum markaði er KEA skyr með saltkaramellu og verður það aðeins framleitt í takmörkuðu magni. Skyrið er einstaklega bragðgott með ljúffengum karamellukeim og ættu skyrunnendur svo sannarlega ekki að láta það fram hjá sér fara. Umbúðirnar sækja innblástur í eldgosíð í Geldingadölum og því er hér um sérstaka eldgosaútgáfu að ræða þar sem skyrfjall spúandi eldi og saltkaramellu prýðir umbúðirnar. Það verður gaman að fylgjast með viðtökum landsmanna á þessu nýja skyri og við erum nokkuð viss um að það komi einhverjir til með að grípa með sér eina dós í næstu göngu að gosinu á Reykjanesi.

Guðný Steinsdóttir
markaðsstjóri

Framleiðsla mjólkur 2021

FRAMLEIÐSLUSVIÐ

Mjólkurframleiðslan hefur aðeins dregist saman það sem af er árinu samanborið við árið 2020, sjá mynd 1. Heildarminnkunin frá áramótum nemur um milljón lítrum eða 1,7%. Ef sambærilegur samdráttur verður á innvigtun út árið þá má áætla að heildarinnvigtunin verði um 148 milljónir lítra. Það getur hins vegar margt komið til sem getur breytt því, svo sem veðurfar, heymagn og -gæði, afsetning í sláturhús, ásetning og margt fleira. Vorið hefur til að mynda verið kalt og þurr á mest öllu landinu og mun það án efa hafa bæði bein og óbein áhrif á mjólkurframleiðsluna á næstu misserum.

Sala mjólkur og útflutningur

Á síðustu 12 mánuðum, þ.e. maí 2020 til apríl 2021, var samanlögð mjólkurframleiðsla 149,7 milljónir lítra sem er um 2,6% minni framleiðsla en á 12 mánaða tímabilinu þar á undan. Þetta kemur fram í töflu 1. Sölutölur þessa tímabils bera þess merki að ástandið í þjóðfélaginu hafi verið mjög óvenjulegt en allt tímabilið var undirlagt COVID ástandinu. Stórnotendamárkadurinn dróst verulega saman en á móti jókst sala til verslana. Það hjálpaði þó ekki til að halda heildarsöluinni uppi en umreiknuð sala á innanlandsmarkaði nam 142 milljónum lítra á fitugrunni og 121 milljónum lítra á próteingrunni. Salan á fitugrunni minnkaði um 2,5% og á próteingrunni um 4,4% á tímabilinu.

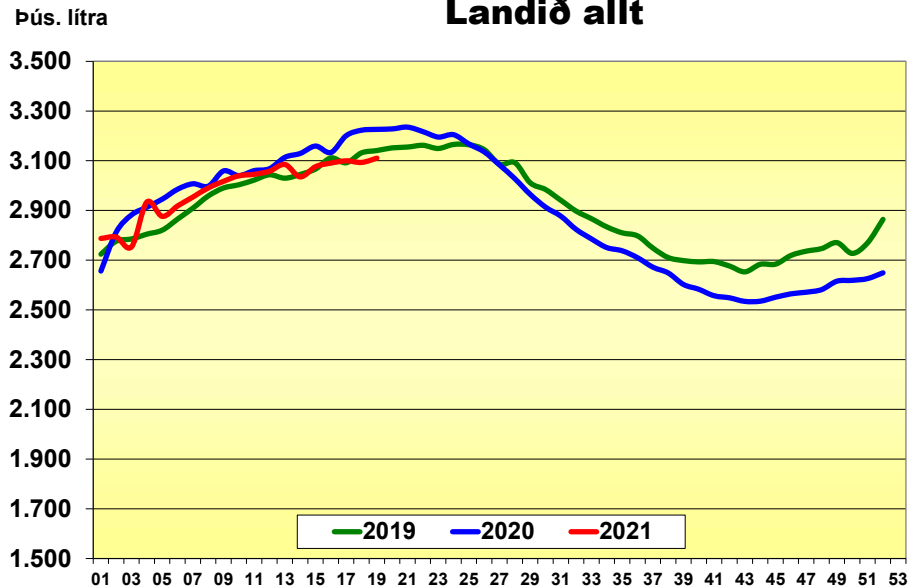
Mjólkurframleiðsla umfram sölu var um 28 milljónir lítra á próteingrunni s.l. 12 mánuði og um 8 milljónir lítra á fitugrunni. Þetta þýðir að sala á próteingrunni var um 81% af mjólkurframleiðslunni á sama tíma og sala á fitugrunni var um 95%.

Útflutningur á mjólk miðað við prótein nam 26 milljónum lítra á s.l. 12 mánuðum en á fitugrunni um 8 milljónum. Útflutningur á „Birgðavörum“ osti, dufti og smjöri stoppaði nánast í nokkra mánuði í upphafi COVID ástandsins en fór smám saman af stað aftur með haustinu og hefur verið að opnast meira og meira með hverjum mánuðinum. Enn vantar þó aðeins uppá að útflutningur sé kominn í eðlilegt horf vegna faraldursins og kemur það sér í lagi niður á útflutningi undanrennuosts.

Á mynd 2 má sjá þróun próteinbirgða 2019 – 2021, umreiknaðar yfir í lítra mjólkur. Í próteinbirgðunum kemur glögglega í ljós áhrif COVID faraldursins sem leiddi m.a. til mikillar tregðu í útflutningi próteinvara á fyrri hluta faraldursins með tilheyrandi birgðasöfnun sem enn er verið að vinna á.

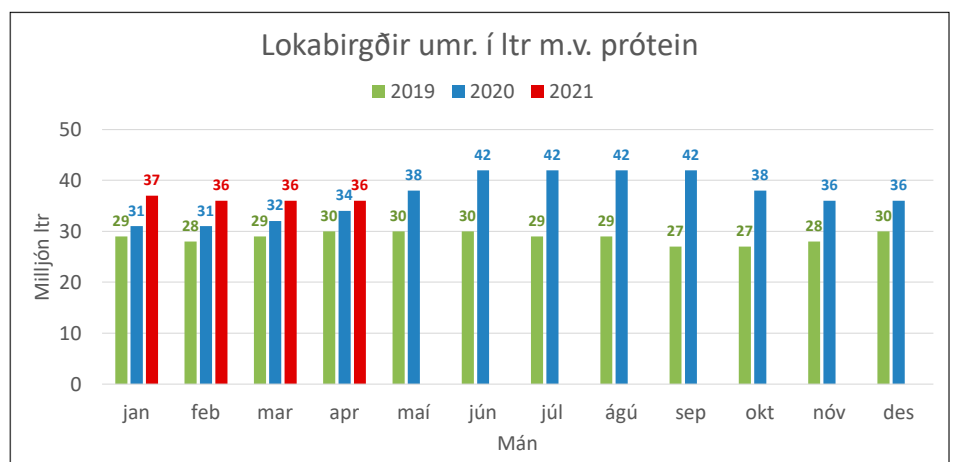
Innlögð mjólk - vikusamanburður Landið allt

Mynd 1. Vikuleg innvigtun mjólkur 2019, 2020 og 2021 (vika 19).

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr. og kg			Breyting frá fyrra ári, %		
	mars mánuður	Síðustu 3 mánuðir	Síðustu 12 mánuðir	Mán.	3 mán.	12 mán.
Umreiknað á PRÓTEIN:						
Birgðir í upphafi	31.388.538	29.684.595	28.527.644	11,53	5,95	-1,17
Innvegin mjólk	13.667.643	38.856.652	153.756.428	5,49	5,19	2,61
Seldar afurðir	10.758.933	30.949.837	126.272.119	1,95	0,08	-1,47
Útflutningur	2.086.167	5.154.330	22.650.382	6,65	3,01	12,62
Birgðir í lok	31.644.544	31.644.544	31.644.544	10,93	10,93	10,93
Mismunur	566.537	792.537	1.717.027	814,47	58,99	-10,22
Umreiknað á FITU:						
Birgðir í upphafi	22.932.450	23.187.874	24.668.446	-5,10	3,40	-7,12
Innvegin mjólk	13.667.643	38.856.652	153.756.428	5,49	5,19	2,61
Seldar afurðir	12.532.004	35.417.810	147.702.448	1,49	2,07	2,06
Útflutningur	42.900	2.383.682	7.118.217	41,46	1.036,75	-2,97
Birgðir í lok	23.980.542	23.980.542	23.980.542	-2,79	-2,79	-2,79
Mismunur	44.647	262.492	-376.333	-38,91	-222,69	17,20

Tafla 1 Umreiknuð ráðstöfun mjólkur á 12 mánaða tímabili m.v. apríl 2021.

Mynd 2 Umreiknaðar birgðir próteins. Þróun 2019 - 2021

Birgðir mjólkurvara

Myndir 3–6 sýna birgðapróun helstu flokka mjólkurvara 2018–2021.

Á mynd 3 kemur fram að smjörbirgðir voru um 444 tonn í lok apríl s.l. Það sem af er ári hafa 230 tonn af smjöri verið flutt út og er það svipað magn og fór út á öllu síðasta ári. Birgðir af smjöri eru í jafnvægi m.v. árstíma. Á vormánuðum þarf strax að huga að því að auka birgðir fyrir komandi jólasölu. Því verða birgðir af 500 gr smjöri auknar jafnt og þétt á næstu vikum.

Vel og skipulega er fylgst með þróun á ostabirgðum og gripid til aðgerða um leið og þurfa þykir enda eru þær áfram í mjög góðu jafnvægi m.t.t. aldurs og magns í hverjum vöruflokki.

Birgðir af mozzarella osti hafa verið í jafnvægi frá því að þær voru auknar markvisst á miðju síðasta ári sem liður í framleiðslu-stýringu.

Birgðir af undanrennudufti hækkuðu með aukinni mjólkurframleiðslu yfir sumarmánuðina og tregari útflutningi framan af í COVID ástandi. Frá haustmánuðum hafa útflutningsmöguleikar undanrennudufts aukist aftur og er nú svo komið að unnt er að flytja það út eftir þörfum og halda þannig birgðum í góðu jafnvægi. Útflutningur á próteini hefur að stærstu leiti verið í formi undanrennuosts og undanrennudufts. Birgðastaða annarra mjólkurvara er í góðu jafnvægi hvort sem litið er til birgða einstakra vöruflokkanna eða samanlagðra birgða.

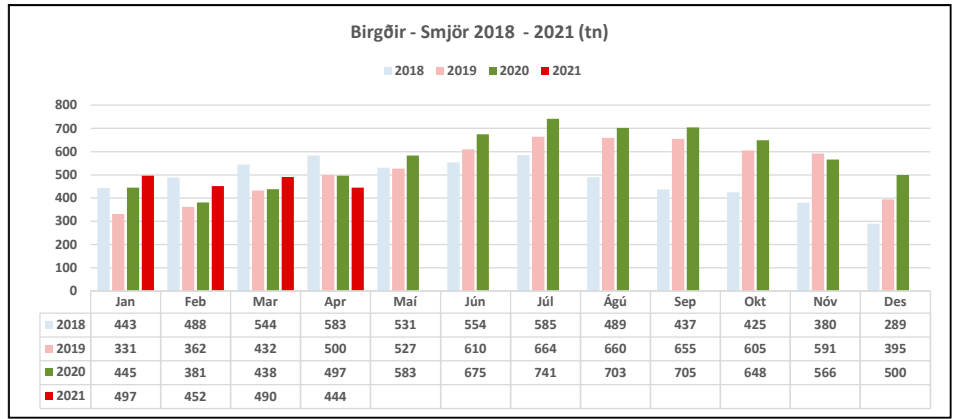
Jón K Baldursson
verkefnastjóri

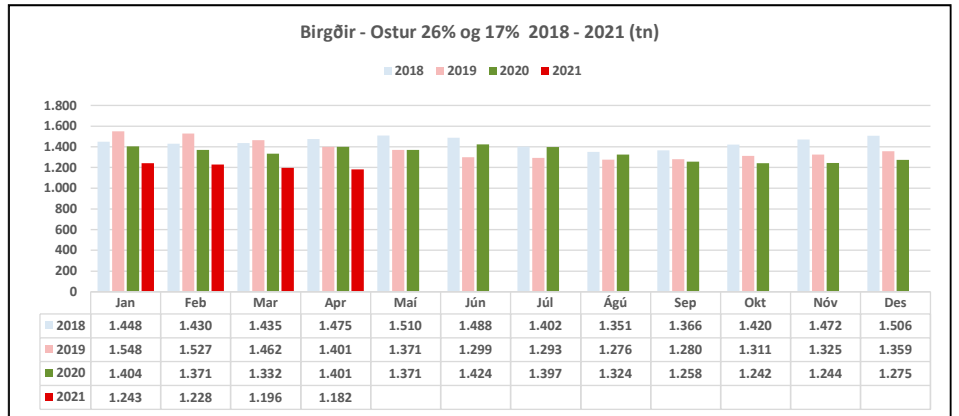
Mjólkurbikarinn rúllar aftur af stað

MS er aðalstyrktaraðili Mjólkurbikarsins og er nú boltinn aftur farinn að rúlla. Fyrsta umferðin hófst á sumardaginn fyrsta og hefur fjöldi spennandi leikja verið spilaður. Þriðjudaginn 18. maí var svo dregið í 32-liða og 18-liða úrslit og er von á æsispennandi leikjum í sumar. Með þátttöku í Mjólkurbikarnum er áhersla á að tengja á jákvæðan hátt saman íþróttaiðkun, heilbrigtt líferni og mjólkina.

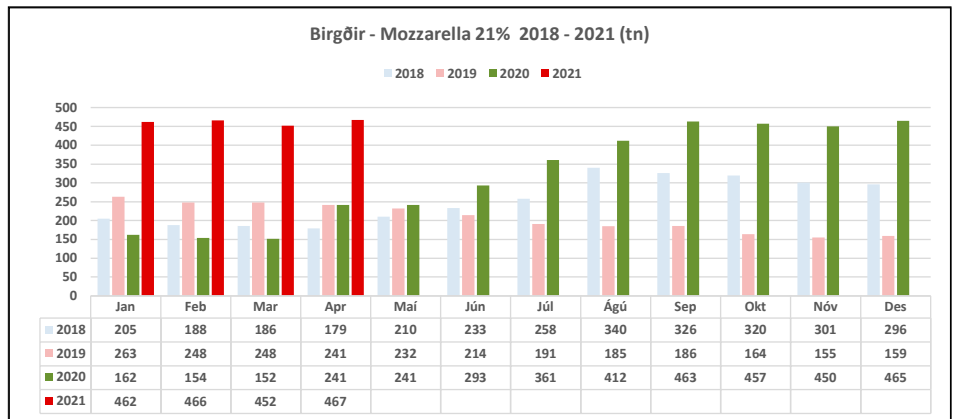
Guðný Steinsdóttir
markaðsstjóri

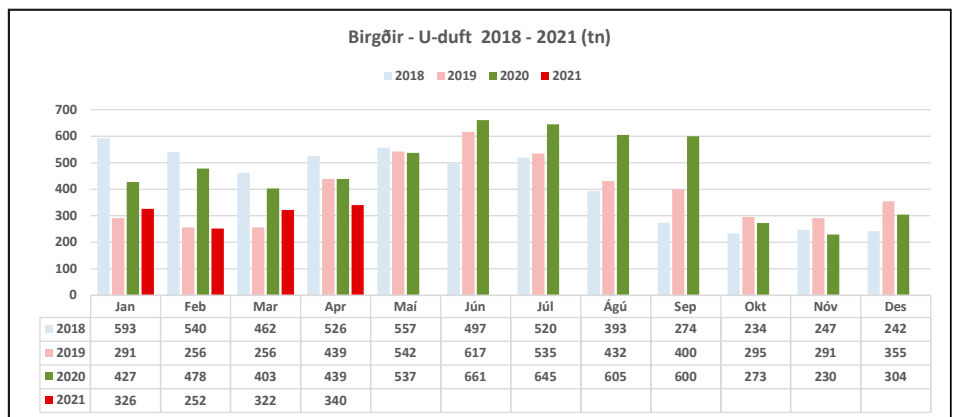
Mynd 3 Þróun smjörbirgða 2018 – 2021

Mynd 4 Þróun ostabirgða 2018 - 2021 (26% og 17%).

Mynd 5 Þróun birgða á Mozzarella osti 2018 – 2021

Mynd 6 Þróun birgða á Undanrennudufti 2018 – 2021

Nýjungar

Ísey skyr sérútgáfa

Í janúar sl. kom á markað ný bragðtegund í Ísey skyr í svokallaðri sérútgáfu, með jarðarberjum og hvítu súkkulaði. Er skemmst frá því að segja að varan hefur hlotið fádæma viðtökur, og stefnir í að salan verði sjöfalt meiri en upphaflegar áætlanir gerðu ráð fyrir.

Í framhaldinu er svo gert ráð fyrir að þessi bragðtegund fari í hefðbundinn búning og að ný bragðtegund líti dagsins ljós í sérútgáfuforminu með haustinu.

Feykir 24+

Goðdalaostarnir hafa fengið fádæma góðar viðtökur enda geysilega góðir ostar. Nú er kominn nýr ostur í vörulínuna og er þar um að ræða „gamla frænda“ Feykis, sem er einfaldlega enn eldri eða yfir 24 mánaða og heitir því Feykir 24+. Þykir sá nýi (gamli) einstaklega gómsætur með stökka áferð og örlitinn náttúrulegan sætutón í bragði.

Léttmál

Í ársbyrjun var Léttmálsflokkurinn endurvakinn, með tveimur nýjum bragðtegundum í grískri jógúrt og með nýrri hönnun. Gríska jógúrtin er ekki eins þykk og hún var áður og hafa viðtökur verið með besta móti. Er gert ráð fyrir fleiri bragðtegundum í flokkinn á næstu mánuðum.

Ostakjallarinn

Hér er um að ræða nýja ostalínu með alls konar skemmtilegum ostum sem krydda upp á tilveruna. Alls hafa 5 ostar litið dagsins ljós í þessari vörulínu, m.a. ostur með reykbrogði og annar með íslenskum kryddjurtum. Nú síðast kom á markað truffluostur. Þessir ostar eru í tiltölulega litlu upplagi til að byrja með en vonir standa til að þeir fái meiri dreifingu þegar fram líður. Stefnir er að halda áfram vöruþróun í þessari nýju spennandi ostalínu og koma með margar bragðtegundir til viðbótar eftir því sem líður á árið.

Salan fyrstu mánuði ársins

Árið 2021 byrjar þokkalega í sölu, það er aðeins undir áætlunum en í þeim var gert ráð fyrir að m.a. bólusetningar gengju betur vegna Covid-19. Í birgðavörðunni er frávikid mest í dufti en þar geta verið töluverðar sveiflur á milli mánaða. Drykkjarmjólkin er 2,2% undir söluáætlun og mjólkurréttir eins og skyr og jógúrt 1,6% undir.

Tejkjulega gerðu áætlanir ráð fyrir 8.925 mkr sölu, raunin var 8.881 mkr, 413 mkr yfir sama tímabili árið áður en 44 mkr undir tekjuáætlun tímabilsins.

Sú ánægjulega þróun á sér nú stað að aftur er vöxtur í sölu á rifnum osti. Endurskoðun á meðferð tollayfirvalda á innfluttum osti hefur þar sitt að segja. Í mars og apríl síðastliðnum er aukning í sölu til pizzastaða á fyrirtækjarkarði rúmlega 37.584 kg! Það þarf um 350.000 mjólkurlitra til að búa til þetta magn af osti, það munar sannarlega um þetta.

	2020	2021	Mism	%
Fyrirtækjarkarður				
janúar	85.619	75.966	-9.653	-11,27%
febrúar	88.329	79.533	-8.796	-9,96%
mars	69.750	95.016	25.266	36,22%
apríl	67.702	80.020	12.318	18,19%
Rifnir ostar samtals	311.399	330.534	19.135	6,14%

Það má búast við áframhaldandi aukningu í sölu á rífostum og þetta sýnir hvað miklu máli skiptir að allir fari að leikreglum og að haft sé eftirlit með innflutningi.

Aðalsteinn H Magnússon
sölustjóri

Uppsöfnuð sala í tonnum

	Jan-apr 2020		Jan-apr 2021		Áætlun		
	2020	2021	Mism	%	2021	Mism	%
Smjör/Smjörvi	735	728	-7	-0,9%	720	8	1,2%
Ostar	2.024	1.989	-34	-1,7%	2.018	-28	-1,4%
Duft	422	394	-28	-6,7%	402	-7	-1,8%
Samtals KG	3.181	3.112	-69	-2,2%	3.139	-27	-0,9%
Hvít mjólk	8.140	7.690	-450	-5,5%	7.866	-176	-2,2%
Bragðb mjólk	1.375	1.511	136	9,9%	1.393	118	8,5%
Skyr/Jógúrt	2.720	2.614	-106	-3,9%	2.655	-42	-1,6%
Rjómvörur	1.110	1.061	-49	-4,4%	1.065	-3	-0,3%
Samtals Ltr	13.345	12.876	-469	-3,5%	12.979	-103	-0,8%

Uppsöfnuð sala í þús króna

	Jan-apr 2020		Jan-apr 2021		Áætlun		
	2020	2021	Mism	%	2021	Mism	%
Samtals	8.468	8.881	413	4,9%	8.925	-44	-0,5%

GÁTLISTI – LÍFTÖLUFRÁVIK

Algengar orsakir líftölufrávika

• Hreinlæti við mjaltir

Mikilvægt er að halda umhverfi gripanna hreinu. Vatnsslánga er besta vinkona bóndans, sér í lagi virðist skipta gríðarlega miklu máli að biðsvæði í mjaltþjónafjósum sé þrifið oft á dag, sama á við um mjaltþjóninn, minnkar líkur á að óhreinindi sogist inn í kerfið ef mikið er um óþekka gripi sem sparka af sér. Þetta á að sjálfsögðu við allar fjós- og mjaltakerfagerðir. Gott er að raka kýrnar, þannig að ekki myndast skítakleprar. Einnig er loftræsting í fjósum mikilvæg.

• Þvottur á mjaltakerfum

Algeng ástæða fyrir hækkandi líftölu er vöntun á sápu/sýru eða bilun í sápuðælum, bæði við tank og mjaltakerfi. Ekki er hægt að treysta alfarið á að kerfi „láti vita“ ef ekki er tekin sápa. Bilun í dælum getur lýst sér þannig að sápa fari úr brúsum, en skili sér svo ekki alla leið í tankinn vegna óþéttleika í slöngum eða annað. Gott er að setja merki/strik á brúsa til að fylgjast með hvort lækki í brúsanum. Ef skipt er um sáputegund er mikilvægt að fara eftir leiðbeiningum varðandi æskilegt magn í þvotti, oft þarf meira magn af ódýrum sápum heldur en þeim dýrari. Lesa leiðbeiningar á brúsum er mikilvægur punktur. Í rörmjaltakerfum og mjaltagryfjum er mikilvægt að hreinsa soglagfir reglulega ásamt því að passa samskeyti og krana. Algengt er að þakningar við rorasamskeyti valdi hækkandi líftölu, ef þakningar eru orðnar ósléttar og slitnar verða þær fljótt gróðrarstíga fyrir bakteríur, sérstaklega erum við að sjá dæmi um slíkt í mjaltþjónafjósum þar sem mikið mæðir á. Ekki þarf að fjölyrða um að fylgjast vel með spenahylkjum og spenagúmmiú – mörg dæmi eru um að ný gúmmí springi. Nota skal sýru reglulega.

• Er veik kýr?

Athugið að ekki þarf endilega að vera sjáanleg júgurbólga til þess að hækkun verði á líftölu vegna veikinda. Annarskonar veikindi geta einnig komi líftölu af stað, dæmi eru um að spenastig, tannrótarbólga, helti og annað valdi hækkandi líftölu í mjólk. Hvers konar

sýking af völdum baktería. Stundum er erfitt að sjá á gripum að eitthvað ami að, en þá er gott að fylgjast með hvort kýrin, er með hita, sé dauf til augnanna og lystarlaus. Klaufhirða skiptir einnig máli. Til fróðleiks má nefna að ef mjólk beint úr spena er gulleit, vatnskennd og fitan ystir, lítur svipað út og þegar við setjum skemmda mjólk út í kaffi, þá er nokkuð öruggt að þar er líftöluhá mjólk á ferðinni, slík mjólk getur hæglega hleypt líftölu í tank í hæstu hæðir.

• Hiti á þvottavatni

Æskilegt er að vatnið sem notað er við þvott á tank og kerfi er sem heitast, en það er mælt með að hiti á vatni eftir hringrásarþvott (með sápu) sé amk 45 gráður (endahitastig). Gott er að fylgjast reglulega með þessu atriði.

• Síur

Regluleg síuskipti í mjaltþjónum eru mikilvæg, en skipta á um síu tvisvar á dag í öðrum mjaltakerfum. Einnig á að fylgjast vel með hvernig sían lítur út þegar skipti eiga sér stað, sían getur gefið góða vísbendingu um stöðu mála.

• Kælurof og tankur

Kælurof er ef gleymst hefur að kveikja á tank eftir losun, eða ef hefur verið rafmagnslaust. Ekki mega líða margir klukkutímar án kælingar til þess að hleypa líftölu upp úr öllu valdi. Því er gríðarlega mikilvægt að fylgjast vel með hitamælinum á tanknum og hafa strax samband við þjónustuaðila ef eitthvað er að. Kælimiðils-vöntun á tank getur gert það að verkum að sveifla verði í kælingu, það er að tankurinn kæli mjólkina, en nær svo ekki að halda henni alveg kaldri, heldur sveiflast hitastigið – slíkt getur auðveldlega komið líftölu af stað. Ef grunur er um kælurof skal umsvifalaust hafa samband við gæðaráðgjafa Auðhumlu, eða hella mjólkinni niður

Elin Nolsöe Grethardsdóttir,
gæðaráðgjafi Auðhumlu svf

Mjólkursamsalan styrkir Landsbjörg

Árlega fara björgunarsveitir í rúmlega 1.500 útköll. Í erfiðum og flókn-um verkefnum getur sérþekking björgunarsveitafólks skipt sköpum. Þá reynir á hæfni eins og sjóbjörgun, rústabjörgun eða þjálfun leitarhunda. Á Íslandi eru starfræktar 93 björgunarsveitir og 37 slysavarnadeildir sem búa yfir nauðsynlegum búnaði til björgunarstarfa. Mjólkursamsalan skrifaði nýverið undir samning við Slysavarnarfélagið Landsbjörg og verður fyrirtækið einn af aðal styrktaraðilum félagsins árið 2021. Af því tilefni mun ein hlið á mjólkurförnum MS mun skarta myndum og textum um mikilvægi björgunarsveitanna þar sem neytendur eru jafnframt hvattir til að gerast bakverðir björgunarsveitanna. Gert er ráð fyrir að átakið á mjólkurförnum standi í tvo mánuði.

Í tilefni af undirskriftinni stilltu Pálmi Vilhjálmsson, forstjóri MS, og Kristján Þór Harðarson, framkvæmdastjóri Landsbjargar, sér upp fyrir myndatöku.

Guðný Steinsdóttir
markaðsstjóri

Mjólkurframleiðslan er hryggstykkið í íslenskum landbúnaði

Samkvæmt opinberum hagtölum nema afurðir nautgripa (kjöt og mjólk) um 35% af framleiðsluvirði landbúnaðarins, sem gerir þessa grein að þeirri stærstu í verðmætum talið innan landbúnaðarins. Mjólkinn er þar tæp 80% á móti 20% frá kjöti. Það er því mikið í húfi að vakta starfsumhverfi greinarinnar og fylgjast með breytingum á því.

Undanfarna mánuði hafa mörg atriði hér að lútandi verið til umfjöllunar hjá starfsmönnum Mjólkursamsölnunar. Fyrst er til að taka að áfram hefur verið unnið að því að skoða tollaframkvæmd landbúnaðarafurða. Hefur tollayfirvöldum eftir atvikum verið bent á ný atriði sem komið hafa í ljós í þeim rannsóknum. Hvort sem mis skráning hefur leitt til þess að ekki voru greidd rétt gjöld eða ekki þá er það grundvallar atriði að skýrslur séu réttar, allir hafi aðgang að réttum hagtölum og sitji við sama borð hvað eftirfylgni með leikreglum varðar.

Félag atvinnurekenda brást hart við umfjöllun í sjónvarpsþætti sem ég sat á Hringbraut þann 19. apríl, um málið. Þar var farið yfir ýmis gögn og skýrslur sem ýmist koma frá Skattinum (áður Tollstjóra), fjármálaráðuneytinu eða Alþingi. Þannig hefur fjármálaráðuneytið komist að þeirri niðurstöðu að misræmi væri milli upplýsinga í íslenskum skýrslum um inn- og útflutningstölur annarra ríkja. Einnig hefur Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis hafið frumkvæðisathugun á þessu misræmi. Á heimasíðu FA var því hins vegar haldið fram að íslensk stjórnvöld, þ.e. fjármálaráðuneyti og atvinnuvegaráðuneyti, hafi þvingað fram endur tollflokun pizzaosts og þannig látið undan þrýstingi hagsmunaaðila.

Hið rétta er að íslensk yfirvöld fóru ekki eftir ábendingu hagsmuna aðila í fyrra vor þegar svör bárust við fyrirspurn um tollflokun tiltekinna blöndu pizzaosts frá Tolla og skattaskrifstofu ESB. Þvert á móti var engu breytt fyrr en eftir að Skatturinn sjálfur sendi fyrirspurn til Skatta- og tollaskrifstofu ESB þann 3. júní 2020. Svar kom daginn eftir og var í samræmi við það svar sem hafði áður borist, það er að sú tiltekna vara sem um var spurt skyldi tollflokast sem ostur. Það er ábyggilega nýlunda ef embættismenn ESB ganga jafnvel tvisvar fram með þeim hætti að víðra þannig persónulegar skoðanir sínar á tollflokun osts.

Eins og flestum er vonandi kunnugt um þá er íslenska ríkið bundið af alþjóðasamningum í tollamálum, í þessu tilfalli alþjóðlegu HS- tollskránni. Í þessu felst að íslenska ríkinu ber að virða alþjóðlegt flokkunarkerfi með tollskrárnúmer, fleiri en eitt dómafordæmi þess efnis er að finna hér á landi. Þetta samræmda kerfi kemur t.d. í veg fyrir að hægt sé að flytja mjólk inn sem mjólk í einu landi en sem vatn í öðru landi. Í þessu felst einnig að ef rifinn ostur er fluttur út sem mjólkurostur frá framleiðslulandi þá á hann að vera fluttur inn sem mjólkurostur í innflutningslandi. Það er kjarni málsins. Það er því rangt, eins og skilja má af málflytingu FA, að ríki geti bara valið hvernig þau tollflokka vörur á milli landa.

Misræmið er til staðar

Í niðurlagi umfjöllunar FA kemur fram að skýringin á misræmi í inn- og útflutningstölum sé ófundin. Skýringuna er væntanlega að finna í aðflutningsskýrslum innflutningsfyrirtækja. Þegar t.d. fyrir liggur að á árunum 2017-2019 voru flutt út 1.673 tonnum meira af unnum kjöt- vörum frá ESB löndum en inn til Íslands. Þessi munur er sláandi og allir hljóta að vilja að hið sanna komi fram.

Framkvæmd samninga og laga um tolla og viðskipti er stórt hagsmunamál. Íslenska ríkið hefur gert samninga um viðskipti og tollfríðindi við mörg lönd og ríkjabandalög. Réttar upplýsingar um vörur eru lykilatriði til að þeim megi framfylgja rétt. Þetta á við um upprunaland, þar sem tollar geta verið misháir eftir því hvaða viðskiptaland á í hlut. Einnig um tollflok til að tryggja rétta álagningu tolla og annarra gjalda sem eru greidd við innflutning s.s. úrvinnslugjald á plast og pappa. Allir sem starfa á markaði þurfa að geta gengið að því sem vísu að þessar leikreglur séu virtar.

Samningum um viðskipti með landbúnaðarvörur má þar að auki líkja við kjarasamninga bænda, þar sem þeim er tryggð tiltekin markaðshlutdeild í innlendum markaði fyrir vörur sínar. Tollfrjálsir kvótar fyrir t.d. osta veita erlendum framleiðendum að sama skapi hlutdeild í markaðnum hér á landi. Standi vilji til að breyta þeim verður það vitanlega að gerast með formlegum hætti. Sama á við um tollflokun, hún fer eftir alþjóðlegu kerfi sem milliríkjasamningar grundvallast á.

Hagtölur eiga að vera réttar

Staðreynd málsins er sú að Skatturinn hefur haft áhyggjur af röngum tollskýrslum um árabíl. Rannsóknir greinarhöfundar á misræmi út- og innflutningstalna í viðskiptum Íslands og ESB landa, staðfesta aðeins það sem þegar var vitað. Þetta hefur komið fram í minnisblöðum stjórnvalda og er til umfjöllunar í þingnefnd. Þannig hefur Skatturinn þurft að grípa til þess ráðs að halda fundi þar sem farið var yfir skyldur innflytjenda og tollmiðlara. Þar lofuðu þeir m.a. að vinna að því að bæta „...gæði gagna, sérstaklega hvað varðar tollflokun og vörulýsingar, þar sem þessi atriði í tollskýrslum voru almennt áberandi röng.“ Það eru hagsmunir okkar allra að þessar skýrslur séu réttar. Þannig verða haggtölur réttar og rétt gjöld greidd við tollafgreiðslu. Það hljóta að vera sammála um.

Stefnumótunarvinna fyrir landbúnaðinn

Haustið 2020 skipaði sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, verkefnisstjórn um landbúnaðarstefnu fyrir Ísland undir forystu Björns Bjarnasonar, fyrrum ráðherra. Gert var ráð fyrir að tillaga að landbúnaðarstefnu fyrir Ísland myndi liggja fyrir þann 31. mars 2021. Fulltrúar Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði, þau Erna Bjarnadóttir og Bjarni Ragnar Brynjólfsson áttu fund með verkefnisstjórninni, ásamt lögmönnum, í mars. Markmiðið með fundinum var að kynna sérstöðu afurðasölumála mjólkur, flókið flutninga-, söfnunar- og dreifingakerfi, kostnað og áskoranir vegna birgðahalds og vörustýringar og aðra sérstöðu sem fylgir því að safna og vinna úr „lifandi“ hráefni 365 daga á ári. Það er fagnaðar- efnir að sjá í því umræðuskjali sem nú hefur verið lagt fram og kynnt, er tekið undir mörg atriði sem við höfum sett á oddinn undan gengna mánuði. Á næstu vikum verða kynningarfundir um landið. Ég vil nota tækifærið og hvetja mjólkurframleiðendur til að kynna sér skýrsluna og taka þátt í umræðum. Sameinuð getum við komið þar mörgu til leiðar.

Erna Bjarnadóttir
verkefnisstjóri

Mjólkinn er best fyrir – en oft góð lengur

MS vinnur að ýmsum umhverfismálum og er einn liður í því að draga úr matarsóun. Mjólkurfernur verða framvegis ekki eingöngu merktar „Best fyrir“ heldur bætt við merkingunni „Oft góð lengur“. Það er til þess að minna neytendur á að mjólkinn er best fyrir ákveðna dagsetningu en er oft góð lengur. Þá skiptir máli að nota nefið og meta hvort mjólkinn sé í lagi. Byrjað er að merkja fernur með þessum hætti á Akureyri og fljótlega á Selfossi.

Guðný Steinsdóttir markaðsstjóri

SÉRÚTGÁFA

„Limited Edition“ af Ísey Skyrri

Í byrjun árs kom á markað svokölluð sérútgáfa af Ísey skyrri og eru í boði tvær bragðtegundir, annars vegar með jarðarberjum og hvítu súkkulaði og hins vegar með kakó og kókos. Markmiðið með sérútgáfunni af Ísey skyrri er að vekja athygli og umtal, bæði meðal núverandi og nýrra neytenda og er óhætt að segja að salan hafi farið fram úr okkar björtustu vonum.

Sérútgáfan af Ísey skyrri fór fyrst á markað í Finnlandi í byrjun janúar, sala í Sviss hófst um miðjan mars og er skyrrið á leið á markað í Frakklandi í byrjun maí. Fleiri erlendir markaðir eru að skoða að taka vöruna í sölu. Viðtökurnar hafa verið mjög góðar og hefur salan það sem af er ári verið tæplega 100 tonn.

Á Íslandi kom sérútgáfan á markað í byrjun febrúar og hafa Íslenskir skyrunnendur hafa tekið nýja skyrinu sérstaklega vel og hefur Mjólkursamsalan vart haft undan að framleiða og nemur salan á skyrinu um 30% af heildarsölu af Ísey skyrri það sem af er árinu.

Ísey skyr sérútgáfa er einstakt hvað varðar bæði bragð og útlit. Skyrrið er einstaklega bragðgott og hafa umbúðirnar vakið mikla athygli en falleg landslagsmynd af Goðafossi í vetrarbúningi prýðir dósina af jarðberjum og hvítu súkkulaði og mynd af Kirkjufelli prýðir dósina af kakó og kókos.

Það er ljóst að sérútgáfa af Ísey skyrri er komin til að vera og er nú þegar í undirbúningi nýjar bragðtegundir sem munu leysa þær fyrstu af hólmi.

Erna Erlendsdóttir,
sölu- og markaðsstjóri Ísey útflutnings ehf.

Ísey Skyr Bar

Áttundi staður Ísey Skyr Bar á Íslandi opnaði í mars á N1 Reykjavíkurvegi, Hafnarfirði. Hinir sjö staðirnir eru í Borgartúni, Hringbraut, Ártúni, Fossvogi, Smáralind, Kringlunni og Skeifunni.

Opnunin á Ísey Skyr Bar á Reykjavíkurvegi fór vel af stað, þar er bæði hægt að setjast inn eða koma við í bílálúgunni en hún er að slá í gegn, stöðugur straumur af fólki sem kemur og fær holla og næringaríka máltíð beint í bílinn.

Hingað til hefur Ísey Skyr Bar eingöngu verið í boði á höfuðborgarsvæðinu en næstu staðir verða fljótlega opnaðir á Vesturvegi í Vestmannaeyjum og í nýja Skyrsafninu á Selfossi.

Haldóra Arnardóttir,
verkefnastjóri Ísey Skyr Bar

HEIMSÓKN

Sendiherra Evrópusambandsins

Þann 17. mars kom sendiherra Evrópusambandsins á Íslandi, Lucie Samcova ásamt aðstoðarfólki, í heimsókn til MS og Ísey útflutnings ehf. Ari Edwald, Einar Einarsson og Erna Bjarnadóttir sátu fundinn fyrir hönd MS og Ísey. Ari kynnti starfsemina og góðar og uppbyggilegar umræður voru um þá miklu hagsmuni sem MS og Ísey hafa varðandi innflutning og útflutning til og frá Evrópusambandinu.

HUGLEIÐINGAR AÐ LOKNUM DEILDARFUNDUM

Fækkum deildum

Ágætu félagar.

Nú er deildarfundum lokið og voru þeir á öðru formi en vanalega. Ákveðið var að hafa fundina rafræna og fengum við Garðar Eiríksson það verkefni að vinna að því að þetta gengi upp. Þar sem kosningar eru á deildarfundum var ákveðið að kaupa þjónustu hjá Könnuði ehf sem sá um uppsetningu fundanna, aðstoðaði þá sem lentu í vandræðum og stýrðu kosningum. Það er alveg ljóst að sameining deilda myndi einfalda svona fundi enda vandséð í samfélaginu sem við lifum í, að það þurfi svona margar deildir. Það er búið að sameina í stórar deildir hjá Norðausturdeild, Uppsveitadeild og Flóa- og Ölfusdeild. Mig langar að skora á deildarstjóra að huga að sameiningu deilda. Það einfaldar mikið allt í kringum kosningar á deildarfundum.

Fyrir mig sem stjórnarmann hefur þetta rafræna form jákvætt gildi. Það gerir það að verkum að hægt er að fylgjast með umræðum á öllum deildarfundum og heyrja hljóðið í fólkinu. Ég hef til dæmis aldrei mætt á fund í Búðardal eða fundina á Norður- og Austurlandi.

Almennt var hljóðið nokkuð gott í fundarmönnum sem bendir til þess að við séum að stefna í rétta átt, þó vissulega sé þetta þungur róður og alltaf megi gera betur. Stjórn og stjórnendur fyrirtækjanna okkar starfa þokkalega þétt saman og er það gott. Mig langar að þakka öllum sem stóðu að deildarfundunum og létu þetta ganga upp kærlega fyrir. Þetta kemur nú samt ekki í staðinn fyrir að hitta fólk í eigin persónu, en það má beita þessari tækni. Það fer heldur ekki á milli mála að þetta er talsvert ódýrara form heldur en að senda formenn stjórna og stjórnendur í hálfis mánaðar hringferð í kringum landið.

Með von um hagfellda tíð.

Þórunn Andrésdóttir,
stjórnarmaður í Auðhumlu og MS.

Verðlaun fyrir úrvalsmjólk

FRÉTTIR

Að þessu sinni fengu 59 bændur verðlaun fyrir framleiðslu á úrvalsmjólk í 1. flokki A á síðasta ári og óskum við þeim innilega til hamingju með góðan árangur.

Steinþór Björnsson og Auðbjörg E Stefánsdóttir	Hvannabrekku	Austurlandsdeild
Gerðabúið ehf	Gerðum	Flóa- og Ölfusdeild
Egilsstaðakot ehf.	Egilsstaðakoti	Flóa- og Ölfusdeild
Geirkotungar ehf.	Geirakoti	Flóa- og Ölfusdeild
Sæludalur ehf	Skipholti 3	Uppsveitadeild
Samúel U. Eyjólfsson og Þórunn Andrésdóttir	Bryðjuholti,	Uppsveitadeild
Þór Bjarnar Guðnason og Marta E Hjaltadóttir	Kópsvatni	Uppsveitadeild
Jóhann Kormásson og Esther Guðjónsdóttir	Sólheimum	Uppsveitadeild
Grænagerði ehf	Miðfelli 1	Uppsveitadeild
Hagignúpur ehf.	Haga	Uppsveitadeild
Bolette Höeg Koch	Hæli 1	Uppsveitadeild
Ketill Gíslason	Meiri-Tungu	Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpárdeild
Daníel Magnússon	Akbraut	Holta-, Landmanna-, Ása- og Djúpárdeild
Erla Hlökkversdóttir	Sámsstöðum	Fljótshlíðar-, Hvals- og Rangárvalladeild
Þorgeir Þórðarsson og Sólveig Mekkin Eggertsdóttir	Selalæk	Fljótshlíðar-, Hvals- og Rangárvalladeild
Sigríður Björk Ólafsdóttir og Jóhann Jensson	Fit	Eyjafjalladeild
Hildisey ehf	Stóru-Hildisey 1	Landeyjadeild
Sigríður Valdimarsdóttir	Álfhólum	Landeyjadeild
Péturseyjarbúið ehf.	Pétursey,	V-Skaftafellsdeild
Sigvaldi Jónsson og Björg María Þórsdóttir	Hægindi	Borgarfjarðardeild
Ólöf Guðmundsdóttir	Brekkukoti	Borgarfjarðardeild
Mjólk og menn ehf	Gunnlaugsstöðum	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
Dalsmynni sf	Dalsmynni	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
Laufey Bjarnadóttir og Þróstur Aðalbjarnarson	Stakkhamri	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
Guðjón Jóhannesson og Guðný H Jakobsdóttir	Syðri-Knarrartungu	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
Kjartan Jósepsson	Nýju Búð	Snæfellsnes- og Mýrasýsludeild
Kristján Oddsson	Neðra Hálsi	Hvalfjarðardeild
Félagsbúið Breiðalæk ehf	Breiðalæk	Breiðafjarðardeild
Pálmi Ingimarsson	Árholti	Austur-Húnaþingsdeild
Hólabaksbúið ehf	Hólabaki	Austur-Húnaþingsdeild
Pétur Sigvaldason	Neðri-Torfustöðum	Vestur-Húnaþingsdeild
Máreik ehf	Tannstaðabakka	Vestur-Húnaþingsdeild
Þórir Nielsson og Sara María Davíðsdóttir	Torfum	Norðausturdeild
Hríshólsbúið ehf	Hríshóli	Norðausturdeild
Sveinn Rúnar Sigmundsson	Vatnsenda	Norðausturdeild
Árni Sigurlaugsson og Guðrún Jónsdóttir	Villingadal	Norðausturdeild
Ytri-Tjarnir ehf	Ytri-Tjörnum 2	Norðausturdeild
Hákon Bjarki Harðarsson	Svertingsstöðum 2	Norðausturdeild
Guðmundur Gylf Halldórsson	Breiðabóli	Norðausturdeild
Pétur Friðriksson	Gautsstöðum	Norðausturdeild
Þróstur Þorsteinsson	Moldhaugum	Norðausturdeild
Trausti Þórisson	Hofsá	Norðausturdeild
Urðarbúið	Urðum	Norðausturdeild
Þorleifur K Karlsson og Sigurbjörg Einarsdóttir	Hóli	Norðausturdeild
Félagsbúið Börvarsnesi	Böðvarsnesi	Norðausturdeild
Karl Björnsson	Veisu	Norðausturdeild
Fornhólar ehf	Fornhólum	Norðausturdeild
Vogabú ehf	Vogum	Norðausturdeild
Erlingur Teitsson	Brún	Norðausturdeild
Hildigunnur Jónsdóttir	Lyngbrekku	Norðausturdeild
Sveinbjörn Þór Sigurðsson og Hulda Kristjánsdóttir	Búvöllum	Norðausturdeild
Öxará rekstrarfélag ehf	Öxará	Norðausturdeild
Félagsbúið Hraunkoti	Hraunkoti	Norðausturdeild
Efemia F Valgeirsdóttir og Egill Örylgsson	Daufá	Skagafjörður
Rögvaldur Ólafsson og Sigrún	Flugumýrarhvammi	Skagafjörður
Þorleifur Hólmsteinsson	Þorleifsstöðum	Skagafjörður
Keldudalur ehf.	Keldudal	Skagafjörður
Hofdalabúið ehf.	Syðri Hofdölum	Skagafjörður
Þorvaldur Ingi Guðjónsson	Krossi	Skagafjörður